

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ થી અમલમાં આવનાર એસ.વાય.બી.એ. સંસ્કૃત
(મુખ્ય તથા ગૌણ) (CBCS) Sem-3 તથા Sem-4નો અભ્યાસક્રમ.

Semester -3
પ્રશ્નપત્ર- V- A

Core Comp. & Core Elective
Credit - 03

Sem - 3
કુલ ગુણ-50

લલિતસાહિત્ય - સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્ય

ઉદ્દેશ :- સંસ્કૃત નાટ્યસાહિત્યમાં સર્વશ્રેષ્ઠ નાટ્યકારોના સર્જનનો પરિચય કરાવી ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા સાથે સાહિત્યનો પરિચય કરાવવો.

કૃતિ :- કાલિદાસવિરચિતમ્ - વિક્રમોર્વશીયમ્

Unit - 1 - કવિપરિચય - જીવન, સમય, કવન, સંસ્કૃત નાટ્ય સ્વરૂપ
પરિચય અને કૃતિલક્ષી મૂલ્યાંકન.

Unit - 2 - અંક - ૧, ૨.

Unit - 3 - અંક - ૩, ૪.

Unit - 4 - અંક - ૫.

(નોંધ :- અનુવાદના શ્લોકો તથા સંદર્ભ અંક - ૧, ૨ માંથી પૂછાશે.)

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ નાટ્યકૃતિના કર્તાનો પરિચય - જીવન, કવન, સમય, સંસ્કૃતિના ઉદ્દગાતા કાલિદાસનું નાટ્યકાર તરીકે તથા વિક્રમોર્વશીયમ્ નાટ્યકૃતિ તરીકે મૂલ્યાંકન, નાટ્યસ્વરૂપ, દરેક અંકના પ્રસંગો, કૃતિનું સર્વાંગી વિવેચન, કાલિદાસનું પ્રદાન વગેરે.

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) કાલિદાસ - ઝાલા (English)
- (૨) કાલિદાસ - વી. વી. મીરાશી (હિન્દી)
- (૩) સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - નાન્દી
- (૪) કાલિદાસ પરિશીલન-રાઘાવલ્લભ ત્રિપાઠી, સંસ્કૃત પરિષદ, સાગર-૧૯૮૭
- (૫) History of Sanskrit Literature - A. B. Keith
- (૬) સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય - ડૉ. એ. ડી. શાસ્ત્રી

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- V- B

Core Comp. & Core Elective
Credit - 03

Sem - 3
કુલ ગુણ-50

લલિતસાહિત્ય - સંસ્કૃત નાટ્ય સાહિત્ય

ઉદ્દેશ :- સંસ્કૃત નાટ્યસાહિત્યમાં સર્વશ્રેષ્ઠ નાટ્યકારોના સર્જનનો પરિચય કરાવી ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સભ્યતા સાથે સાહિત્યનો પરિચય કરાવવો.

કૃતિ :- ભાસવિરચિતમ્ - કર્ણભારમ્

Unit - 1 - કવિપરિચય - જીવન, સમય, કવન, ભાસ સમસ્યા, ભાસ નાટકચક્ર

Unit - 2 - કર્ણભારમ્

Unit - 3 - કર્ણભારમ્

Unit - 4 - સંસ્કૃત નાટ્ય સ્વરૂપ પરિચય, રૂપક પ્રકાર તરીકે અને કૃતિલક્ષી મૂલ્યાંકન,

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- નાટ્યકૃતિના કર્તાનો પરિચય - જીવન, કવન, સમય, સંસ્કૃતિના ઉદ્દગાતા ભાસનું નાટ્યકાર તરીકે તથા ભાસની કૃતિઓનું મૂલ્યાંકન, નાટ્યના પ્રકારો, ભાસ નાટકચક્ર, ભાસ સમસ્યા, અંકનું નાટ્યસ્વરૂપ, કૃતિનું સર્વાંગી વિવેચન, ભાસનું પ્રદાન, ભાસની વિશેષતા વગેરે.

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) ભાસ - એક અધ્યયન - બલદેવ ઉપાધ્યાય
- (૨) Bhasa - A Study - A. D. Pusalker
- (૩) સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - નાન્દી, યુનિ. ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ.
- (૪) સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચયાત્મક ઈતિહાસ - અમૃત ઉપાધ્યાય, સંસ્કૃત સેવા સમિતિ, અમદાવાદ
- (૫) History of Sanskrit Literature - A. B. Keith, Chaukhamba
- (૬) સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય - ડૉ. એ. ડી. શાસ્ત્રી, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ

નોંધ :- મુખ્ય સંસ્કૃત રાખનાર વિદ્યાર્થીએ પ્રશ્નપત્ર- V- A

પસંદ કરવું તથા અન્ય માટે આ પ્રશ્નપત્ર- V- A અથવા પ્રશ્નપત્ર- V- B નો વિકલ્પ વિદ્યાર્થીએ મરજી મુજબ પસંદ કરવાના રહેશે.

Mishra

પ્રશ્નપત્ર-VI

Core Comp. & Core Elective
Credit – 03

Sem - 3
કુલ ગુણ- 50

કાવ્યશાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- સાહિત્યના સ્વરૂપોને સમજવા, સાહિત્યના આસ્વાદ માટે તેના અંગોપાંગરૂપ રસ, રીતિ, આદિનો શાસ્ત્રીય પરિચય મેળવવા, અલંકારશાસ્ત્રના પાયાના સિદ્ધાંતો જાણવા, અલંકારશાસ્ત્ર નો પરિચય કરાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- અલંકાર, અલંકાર શાસ્ત્ર, સાહિત્યશાસ્ત્ર-વ્યાખ્યા અને વિશેષતા, કાવ્યશાસ્ત્રની પરંપરાના આચાર્યો - સંપ્રદાયો, કાવ્યશાસ્ત્રના ઉપાદેય વિષયો ,મમ્મટનો પરિચય, પ્રથમ તથા દસમા ઉલ્લાસના શાસ્ત્રીય વિષયોનું શાસ્ત્રીય મૂલ્યાંકન.

કૃતિ : મમ્મટકૃત - કાવ્યપ્રકાશ તથા નિયત છંદા:

Unit – I અલંકાર શાસ્ત્રનાં સંપ્રદાયો, મમ્મટનું જીવન, સમય, કૃતિ, કાવ્યપ્રકાશનું સ્વરૂપ, કાવ્યમાં અલંકારનું સ્થાન.

Unit – II કાવ્યપ્રકાશ- પ્રથમ ઉલ્લાસ:

Unit – III કાવ્યપ્રકાશ- દશમ ઉલ્લાસ: (નિયત:)

અલંકારો :- ઉપમા, સસંદેહ:, અપહનુતિ, રૂપક, શ્લેષ:, સમાસોક્તિ , ઉત્પ્રેક્ષા , વિભાવના, વિશેષોક્તિ , અતિશયોક્તિ ।

Unit – IV નિયત છંદ

અનુષ્ટુપ, ઇન્દ્રવજ્રા, ઉપેન્દ્રવજ્રા, પ્રહર્ષિણી, માલિની, વસંતતિલકા,વંશસ્થ ।

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) History of Alankarshastra - P. V. Kane.
- (૨) કાવ્યપ્રકાશ - ગજેન્દ્રગડકર.
- (૩) કાવ્યપ્રકાશ - ઝલકીકર (હિન્દો) પુના, પ્રાચ્યવિદ્યાસંસ્થા.
- (૪) સાહિત્યશાસ્ત્ર - બલદેવ ઉપાધ્યાય.
- (૫) કાવ્યપ્રકાશ - આચાર્ય વિશ્વેશ્વર.
- (૬) બૃહત્ પિંગળ - રામનારાયણ પાઠક
- (૭) કાવ્યકલ્પલતાવૃત્તિ - અમરચંદ્ર ચતિ
- (૮) છન્દ: શાસ્ત્ર - ગોવિંદભાઈ શાહ

Mishra

પ્રશ્નપત્ર-VII

Core Comp. & Core Elective
Credit – 03

Sem - 3
કુલ ગુણ- 50

વૈદિકવાङ्મય

ઉદ્દેશ :- ભારતીય આર્યસંસ્કૃતિના મૂળભૂત જ્ઞાનનાભંડાર વેદોનો પરિચય કરાવી આધુનિક જીવન સાથે, સમાજ સાથે વેદનો સંબંધ સમજાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- ઋગ્વેદનો પરિચય, વૈદિક દેવતાવાદ, અગ્નિ, સંવાદ સૂક્તોનો પરિચય, દાર્શનિક સૂક્તો વગેરે અભ્યાસકીય મુદ્દાઓ.

કૃતિ :- ઋગ્વેદ

Unit - 1 - ઋગ્વેદના સૂક્તો -(૧) અગ્નિ સૂક્ત (૧.૧) (૨) ઇન્દ્ર સૂક્ત (૨.૧૨)
(૩) ઉષા સૂક્ત(૪.૫૧)

Unit - 2 - (૧) વરૂણ સૂક્ત(૭.૮૬)
(૨) દાનસ્તુતિ સૂક્ત (૧૦-૧૧૭)
(૩) અક્ષ સૂક્ત (૧૦-૩૪)

Unit - 3 - (૧) પણિસરમા સંવાદ સૂક્ત - (૧૦-૧૦૮)
(૨) નાસદીય સૂક્ત (૧૦-૧૨૯)
(૩) પુરૂષ સૂક્ત (૧૦-૧૦)

Unit - 4 - વૈદિક વ્યાકરણ - પદપાઠ, વૈદિક હેત્વર્થ કૃદંત, સંબંધક ભૂતકૃદંત, વૈદિક સંશયાર્થ, પદપાઠ, છંદ, સ્વરિત - તેના પ્રકારો

નોંધ :- વૈદિક દેવતાઓના સૂક્તમાંથી પદપાઠ પૂછવા.

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) ઋગ્ સૂક્ત વૈજયન્તી - H.D. Velankar - Bombay - 1972
- (૨) વૈદિકપાઠાવલી - ૨. છો. પરીખ, અમદાવાદ - ૧૯૬૩
- (૩) ઋગ્વેદ ભાષ્ય-ભૂમિકા - જગન્નાથ પાઠક, વારાણસી
- (૪) વૈદિક સાહિત્ય ઓર સંસ્કૃતિ - બલદેવ ઉપાધ્યાય
- (૫) A Vedic Grammar for Student - A. A. Macdonell, MLBD.

Mishra

Semester -4

પ્રશ્નપત્ર- VIII-A

Core Comp. & Core Elective

Credit - 03

Sem - 4

કુલ ગુણ-50

સંસ્કૃત પદ્યસાહિત્ય અને અર્થાવબોધ (સ્તોત્ર સાહિત્ય)

ઉદ્દેશ :- સંસ્કૃત લલિત સાહિત્યમાં વૈદિક સ્તોત્ર પરંપરામાંથી સર્જાયેલ સ્તોત્ર સાહિત્યનો પરિચય આપવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- સંસ્કૃત સ્તોત્ર કાવ્ય - ઉદ્ભવ, વિકાસ, કવિ પરિચય જીવન, કવન, સમય, જગન્નાથની કવિગત વિશેષતા, દર્પોક્તિઓ, કૃતિગત લાક્ષણિકતા, મૂલ્યાંકન, વગેરે.

કૃતિ :- જગન્નાથ કૃત ગંગાલહરી

Unit - 1 - કવિપરિચય - જીવન-કવન-સમય, સ્તોત્ર કાવ્ય ઉદ્ભવ, વિકાસ, કૃતિ પરિચય, મૂલ્યાંકન

Unit - 2 - ગંગાલહરી - શ્લો. ૧ થી ૨૬

Unit - 3 - ગંગાલહરી - શ્લો. ૨૭ થી ૫૨

Unit - 4 - અર્થાવબોધ

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) History of Sanskrit Literature - A. B. Keith.
- (૨) સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય - ડૉ. એ. ડી. શાસ્ત્રી.
- (૩) સંસ્કૃત સ્તોત્ર કાવ્ય ઉદ્ભવ અને વિકાસ - મણિલાલ પ્રજાપતિ.
- (૪) સંસ્કૃત વ્યાકરણ - શ્રીધર વસિષ્ઠ.
- (૫) વ્યાકરણ પથદીપ - પ્રા. જતીન પંડ્યા - ગજાનન પુસ્તકાલય, સુરત.

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- VIII-B

Core Comp. & Core Elective
Credit - 03

Sem - 4
કુલ ગુણ-50

સંસ્કૃત પદ્યસાહિત્ય અને અર્થાવબોધ

ઉદ્દેશ :- સંસ્કૃત સૂક્તિ કાવ્યો માં સમાજના દરેક વિષયનું નીતિમૂલક જ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે, તેનાથી જીવન જીવવાની તરેહ પ્રાપ્ત કરાવવી, સૂક્તિ - મુક્તક સાહિત્યનો પરિચય કરાવવો.
અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- સંસ્કૃત સ્તોત્ર કાવ્ય-ઉદ્દગમ, વિકાસ, કવિ-જીવન, કવન, સમય, જગન્નાથની કવિગત વિશેષતા, દર્પોક્તિઓ, કૃતિગત લાક્ષણિકતા, મૂલ્યાંકન વગેરે.

કૃતિ :- જગન્નાથ કૃત પ્રાસ્તાવિકવિલાસ

Unit - 1 - કવિપરિચય - જીવન-કવન-સમય, મુક્તક કાવ્ય પરિચય - વિશેષતા, કૃતિલક્ષી મૂલ્યાંકન વગેરે

Unit - 2 - પ્રાસ્તાવિકવિલાસ - શ્લો. ૧ થી ૨૬

Unit - 3 - પ્રાસ્તાવિકવિલાસ - શ્લો. ૨૭ થી ૫૨

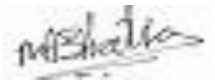
Unit - 4 - અર્થાવબોધ

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) History of Sanskrit Literature - A. B. Keith.
- (૨) સંસ્કૃત સાહિત્યનો પરિચય - ડૉ. એ. ડી. શાસ્ત્રી.
- (૩) સંસ્કૃત વ્યાકરણ - શ્રીધર વસિષ્ઠ.
- (૪) વ્યાકરણ પથદીપ - પ્રા. જતીન પંડ્યા - ગજાનન પુસ્તકાલય, સુરત.

નોંધ :- મુખ્ય સંસ્કૃત રાખનાર વિદ્યાર્થીએ પ્રશ્નપત્ર- VIII-A

પસંદ કરવું તથા અન્ય માટે આ પ્રશ્નપત્ર- VIII-B અથવા પ્રશ્નપત્ર- VIII-A નો વિકલ્પ વિદ્યાર્થીએ મરજી મુજબ પસંદ કરવાના રહેશે.

કાવ્ય શાસ્ત્ર તથા અલંકારશાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- કાવ્યની શોભા તેના રસ, રીતિ અલંકાર, છંદ વગેરેમાં હોય છે. વિદ્યાર્થીને તેનો પરિચય કરાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- મમ્મટનું અલંકારશાસ્ત્રમાં પ્રદાન, ગ્રંથનું દ્વિકર્તૃત્વ, મમ્મટની વિદ્વતા, અલંકારની વ્યાખ્યા, પ્રકારો, નિયત છંદોનો પરિચય, બંધારણ, ઉદાહરણ, વગેરે.

કૃતિ : મમ્મટકૃત - કાવ્યપ્રકાશ તથા નિયત છંદા:

Unit-I મમ્મટની વિદ્વતા, ગ્રંથ કર્તૃત્વ, કાવ્યમાં અલંકારનું સ્થાન, અલંકારોના પ્રકારો.

Unit-II કાવ્યપ્રકાશ ઉલ્લાસ - ૨

Unit-III નિયત અલંકાર:

નિદર્શના, પ્રતિવસ્તૂપમા, દૃષ્ટાંત, દીપક, તુલ્યયોગિત, વ્યતિરેક, અર્થાન્તરન્યાસ, વ્યાજસ્તુતિ, વ્યાજોક્તિ ।

Unit-IV નિયત છંદા:

શિખરિણી, મંદાક્રાન્તા, હરિણી, શાર્દૂલવિક્રિડિતમ્ , પૃથ્વી , સ્ત્રગ્ધરા , આર્યા ।

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

- (૧) History of Alankarshastra - P. V. Kane.
- (૨) કાવ્યપ્રકાશ - ગજેન્દ્રગડકર.
- (૩) કાવ્યપ્રકાશ - ઝલકીકર (હિન્દી) પુના, પ્રાચ્યવિદ્યાસંસ્થા.
- (૪) સાહિત્યશાસ્ત્ર - બલદેવ ઉપાધ્યાય.
- (૫) કાવ્યપ્રકાશ - આચાર્ય વિશ્વેશ્વર.
- (૬) બૃહત્ પિંગળ - રામનારાયણ પાઠક
- (૭) કાવ્યકલ્પલતાવૃત્તિ - અમરચંદ્ર યતિ
- (૮) છંદ: શાસ્ત્ર - ગોવિંદભાઈ શાહ

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- X

Core Comp. & Core Elective
Credit - 03

Sem - 4
કુલ ગુણ-50

વૈદિકવાઙ્મય

ઉદ્દેશ :- વૈદિક વાઙ્મયના જીવન સાથે અતિ સંબંધિત ભાગોમાં અથર્વવેદની વિશેષતા - પરિચય, તત્કાલીન સમાજદર્શન કરાવી, આધુનિક કાળમાં પણ વેદોનો અભ્યાસ આવશ્યક છે; તે સાથે ઉપનિષદોનો જ્ઞાન વારસો પણ જીવનનું ઉપાદેય અંગ બની રહે છે તે બતાવવું.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :- અથર્વવેદનો પરિચય, અથર્વવેદકાલીન સમાજ, ઉપનિષદનો અર્થ, ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદનું તત્ત્વજ્ઞાન, રહસ્ય, સૂક્તોનું મૂલ્યાંકન.

કૃતિ :- અથર્વવેદ, ઈશાવાસ્યુપનિષદ

Unit - 1 - (૧) કૃષિ સૂક્ત - (કાં-૩-૧૭) ૧ થી ૯ ઋચ્યા

(૨) વનસ્પતિ સૂક્ત - (રોહિણી વનસ્પતિ) ૪.૧૨ (૭ ઋચ્યા)

(૩) બ્રહ્મગવી સૂક્ત - (પ.૧૮) (૧૫ ઋચ્યા)

Unit - 2 - (૧) ભૂમિ સૂક્ત - (૧૨.૧) (૧ થી ૨૦ ઋચ્યા)

Unit - 3 - ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદ

Unit - 4 - ઈશાવાસ્ય ઉપનિષદ

સંદર્ભગ્રંથ સૂચિ :-

(૧) ઋચ્ક્ર સૂક્ત વૈજયન્તી - H.D. Velankar, Bombay - 1972.

(૨) વૈદિકપાઠાવલી - ૨. છો. પરીખ, અમદાવાદ - ૧૯૬૩.

(૩) Hymens of the Atharvavda - M. Bloomfield MBRD. - Delhi'64.

(૪) અથર્વવેદ સંહિતા - વિધિ - ભાષા - ભાષ્ય - આ. વિષ્ણુદેવ પંડિત,
વેદપ્રકાશન સમિતિ અમદાવાદ.

(૫) Thirteen Principle Upnisads - રાધાકૃષ્ણન.

(૬) વૈદિક સાહિત્ય ઓર સંસ્કૃતિ - બલદેવ ઉપાધ્યાય.

Mishra

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY, SURAT.

शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ थी अमलमां आवनार
अेड. अे. संस्कृत - (CBCS) Semester-2 तथा Semester-4 नो
अभ्यासकडड.

Semester - 2

प्रश्नपत्र- VI

CCT - 04

Credits - 04

Sem - 2

कुल गुण 50

संस्कृत ललित साहित्य – नाट्यसाहित्य

उद्देश :- संस्कृत नाटकोनी डडत्वपूर्णा विशेषताओनो परिचय कराववो.
डूणडूत संस्कृत नाट्यकृतिनो परिचय डेणववो.

अभ्यासकडडना डुदाओ :-

साहित्य स्वरूप तरीके नाट्यनी विशेषता, उत्तररामचरितनुं डूणडूत कथानक तथा तेडं डेरडारो, संस्कृत नाटकोडं उत्तररामचरितनुं स्थान, डवडूतिनी साहित्यिक विशेषता, कृतिलक्षी विवेचन.

कृति :- डवडूतिविरचित उत्तररामचरितडू

Unit - I डवडूतिविरचित उत्तररामचरितडू अंक - १, २

Unit - II डवडूतिविरचित उत्तररामचरितडू अंक - ३, ॡ

Unit - III डवडूतिविरचित उत्तररामचरितडू अंक - ५, ६

Unit - IV डवडूतिविरचित उत्तररामचरितडू अंक - ७

संदर्भ ग्रन्थो :-

१. उत्तररामचरितडू - P. V. Kane.

२. उत्तररामचरितडू - G. K. Bhatta - सुरत '65

३. डवडूति और उनका उत्तररामचरित - परिडल पब्लिकेशन, दिल्ली - १९२७.

ॡ. डवडूति - वी. वी. डीरशी.

५. डवडूति - आर. डी. करडारकर - कर्णाटक युनि. धारवार '71.

६. Sanskrit Theory of Drama and Dramaturgy - I. G. Manikar, Delhi. 10

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- VII

CCT - 05
Credits - 04

Sem - 2
કુલ ગુણ 50

વૈદિકસાહિત્ય

ઉદ્દેશ :- વૈદિક સાહિત્યની વિશેષતાઓનો પરિચય કરાવવો. ભારતની ભવ્ય દાર્શનિકતાનો પરિચય કરાવવો. વૈદિક સાહિત્ય અને લૌકિક સાહિત્ય વચ્ચેની સાંકળ દર્શાવવી.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

બ્રાહ્મણ ગ્રન્થોનો પરિચય, વિષયવસ્તુ, મુખ્ય ઉપનિષદો, ઉપનિષદોનું તત્ત્વજ્ઞાન, તત્કાલીન ધર્મ, સમાજ, દર્શન, ઇતિહાસ તથા કૃતિલક્ષી અભ્યાસના વિષયો.

કૃતિ :- એતરેયબ્રાહ્મણ - શૂન:શેપાખ્યાન, કઠોપનિષદ

Unit - I બ્રાહ્મણસાહિત્ય તથા ઉપનિષદ્ સાહિત્યનો પરિચય.

Unit - II એતરેયબ્રાહ્મણ - શૂન:શેપાખ્યાન

Unit - III કઠોપનિષદ

Unit - IV કઠોપનિષદ

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

1. Thirteen Principle Upanisads - રાધાકૃષ્ણન્.
2. Upanisads - નિખિલાનંદ
3. કઠોપનિષદ્ - આ. ડૉ. સુરેન્દ્રદેવ શાસ્ત્રી - ચૌખમ્બા, વારાણસી.
4. એતરેયબ્રાહ્મણ - સાયણભષ્ય, આનન્દાશ્રમ સંસ્કૃત સોરીજ

પ્રશ્નપત્ર- VIII

CCT - 06
Credits - 04

Sem - 2
કુલ ગુણ - 50

સ્મૃતિસાહિત્ય અને નિબંધ

ઉદ્દેશ :- વિદ્યાર્થીને ભારતની પ્રાચીન સામાજિક સંસ્થાઓ, રાજનૈતિક બાબતો તથા આર્થિક પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ આપવો. તથા આધુનિક ન્યાય વ્યવસ્થાના ઉદ્ગમનો પરિચય કરાવવો. ધર્મશાસ્ત્રનો અભ્યાસ આધુનિક સમયે પણ આવશ્યક છે તે બતાવવું. સ્મૃતિ સાહિત્યનો પરિચય આપવો.

કૃતિ :- મનુસ્મૃતિ - અ-૩

Unit - I મનુસ્મૃતિ - અ-૩

Unit - II મનુસ્મૃતિ - અ-૩

Unit - III મનુસ્મૃતિ - અ-૩

Unit - IV સંસ્કૃત નિબંધ

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

1. History of Dharmashastra - P. V. Kane.
2. Elevation of Ancient Indian Law - N. C. Sengupta.
3. Corporate Life in Ancient India - R. G. Majumdar.
4. Hindu Law and Customs - Joli.
5. Hindu Law in its sources - Ganganath Jha.
6. ધર્મશાસ્ત્ર કો વિજ્ઞાનેશ્વર કી દેન - રાધેશ્યામ શુવલ, પ્રતિભા પ્રકાશન, દિલ્હી.
7. History of Dharmashastra - Vol. I to IV - P. V. Kane.
8. હિન્દુ - સંસ્કૃતિ - રાધાકુમુદ મુખર્જી.
9. મનુસ્મૃતિ- ડૉ.સુરેન્દ્રકુમાર,વિજયકુમાર ગોવિન્દરામ હાસાનન્દ,દિલ્હી૧૧૦૦૦૬
- 10 મનુસ્મૃતિ - (સંપા.) કચ્છલ્લુક મટ્ટ, મોતીલાલ બનારસીદાસ, દિલ્હી, 1983.

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- IX A

ECT - 2.01
Credits - 04

Sem - 2
કુલ ગુણ 50

અલંકારશાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- અલંકાર શાસ્ત્રના સંપ્રદાયની વિશેષતાઓ તથા આચાર્યોની કૃતિઓનો પરિચય આપવો. વિવિધ સાહિત્ય કૃતિઓનું સાહિત્યિક વિવેચન અલંકાર શાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોની મદદથી કરવું.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

કાવ્ય વ્યાખ્યા, પ્રયોજન, હેતુ, ગુણ, રીતિ, અલંકાર ક્ષત્રે વામન તથા દંડીનું પ્રદાન અલંકારશાસ્ત્રનો ઇતિહાસ, અલંકાર શાસ્ત્રનું મૂળ તથા તેનો વિકાસ.

કૃતિ :- દંડીવિરચિત કાવ્યાદર્શ, વામનવિરચિત કાવ્યાલંકારસૂત્રવૃત્તિ

Unit - I દંડીવિરચિત કાવ્યાદર્શ - પ્રથમ પરિચ્છેદ - શ્લોક ૧ - ૫૫

Unit - II દંડીવિરચિત કાવ્યાદર્શ - પ્રથમ પરિચ્છેદ - શ્લોક ૫૬ - ૧૦૫

Unit - III વામનવિરચિત કાવ્યાલંકારસૂત્રવૃત્તિ:- શારીરાધિકરણ - અધ્યાય-૧, ૨

Unit - IV વામનવિરચિત કાવ્યાલંકારસૂત્રવૃત્તિ : - શારીરાધિકરણ - અધ્યાય - ૩

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. Sanskrit Poetics - Cultural Heritage of India - Gaurinath Sastri.
૨. કાવ્યાલંકાર સૂત્રવૃત્તિ: - ગંગાનાથ ઝા. નવી દિલ્હી.
૩. ભારતીય કાવ્યશાસ્ત્ર કી ભૂમિકા - ડૉ. નગેન્દ્ર, દિલ્હી, '63
૪. History of Sanskrit Poetics - P. V. Kane.
૫. Glimpses of Indian Poetics - A Comparative Study.
૬. સાહિત્ય શાસ્ત્ર - બલદેવ ઉપાધ્યાય.
૭. રીતિશાસ્ત્ર કે પ્રતિનિધિ આચાર્ય - ડૉ. માનવેન્દ્ર પાઠક, દિલ્હી.
૮. અલંકાર શાસ્ત્ર કી પરંપરા - રાજવંશ સહાય, ચૌખમ્બા, વારાણસી.
૯. કાવ્યાદર્શ: - ડૉ. રામચન્દ્રમિશ્ર, ચૌખમ્બા, વારાણસી.
૧૦. અલંકારશાસ્ત્ર કી પરમ્પરા - ડૉ. રાજવંશ સહાય 'હીરા' ચૌખમ્બા, વારાણસી.

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- IX B

ECT - 2.02
Credits - 04

Sem - 2
કુલ ગુણ 50

વેદાન્તશાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- ભારતની તત્ત્વજ્ઞાનની શાખાઓમાં ગૌડપાદના સિદ્ધાંતોથી અવગત કરાવવા. ભારતની વિશાળ દાર્શનિક દૃષ્ટિથી માહિતગાર કરવા.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

ગૌડપાદાચાર્યનાં જીવન - સમય - કૃતિઓ, પ્રારંભિક અદ્વૈત વિચારધારા અને ગૌડપાદના પુરોગામી વેદાંત વિચારકો, ગૌડપાદ વિશે કેટલાંક વિદ્વાનોના મતની સમીક્ષા, માંડૂક્યોપનિષદ્ અને આગમ પ્રકરણની કારિકાઓનો સંબંધ, ગૌડપાદ કારિકાના સિદ્ધાંતોની ચર્ચા.

કૃતિ :- ગૌડપાદ કારિકા

Unit - I ગૌડપાદ કારિકા - પ્રથમ પ્રકરણ - આગમ પ્રકરણ

Unit - II ગૌડપાદ કારિકા - દ્વિતીય પ્રકરણ - વૈતથ્ય પ્રકરણ

Unit - III ગૌડપાદ કારિકા - તૃતીય પ્રકરણ - અદ્વૈત પ્રકરણ

Unit - IV ગૌડપાદ કારિકા - ચતુર્થ પ્રકરણ - અલાતશાન્તિ પ્રકરણ

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. ગૌડપાદ - એક સમીક્ષાત્મક અધ્યયન - ડૉ. અરવિન્દ જોષી, દ.ગુ. પ્રાધ્યાપક પુસ્તક પ્રકાશન સહકારી મંડળી લિ. સુરત - ૧૯૮૪.
૨. Gaudapada - T. M. R. Manadevana.
૩. ગૌડપાદીય કારિકા (ભાષ્યાર્થ - પ્રકાશ) પં. દ. વા. જોગ, પ્રકાશક મનોહર જોષી, પુણે - ૩૦, જૂન ૧૯૭૮ (મરાઠી) અનુવાદક શાસ્ત્રી રામનારાયણ દત્ત, પ્રકાશક - મોતીલાલ મલાન, ગીતા પ્રેસ, ગોરખપુર (હિંદી)
૪. માંડૂક્ય ઉપનિષદ્ :- અનુવાદક વ્યાખ્યાકાર સ્વામી પ્રણવતીર્થ, સસ્તુ સાહિત્યવર્ધક કાર્યાલય, ઠે. ભદ્ર પાસે, અમદાવાદ.
૫. ગૌડપાદકારિકા - એક અધ્યયન, ચૂનીલાલ ગાંધી વિદ્યાભવન, સુરત - ૧૯૬૪.
૬. Shri Vidyaratnasutra (of Gaudapada), Ed. Narayana shastri Khiste, Saraswati Bhavan

પ્રશ્નપત્ર- IX C

ECT - 2.03
Credits - 04

Sem - 2
કુલ ગુણ 50

ધર્મશાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- વિદ્યાર્થીને ભારતની પ્રાચીન સામાજિક સંસ્થાઓ, રાજનૈતિક બાબતો તથા આર્થિક પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ આપવો. તથા આધુનિક ન્યાય વ્યવસ્થાના ઉદ્ભવનો પરિચય કરાવવો. ધર્મશાસ્ત્રનો અભ્યાસ આધુનિક સમયે પણ આવશ્યક છે તે બતાવવું. સ્મૃતિ સાહિત્યનો સાક્ષાત્ પરિચય આપવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

વ્યવહાર, સાક્ષી, વિવિધ પમાણો, વિવિધ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિતો, સમાજના વિવિધ વર્ગોની ફરજો વગેરે દરેક નિયમ સાથે આધુનિક કાયદાનો સંબંધ. ન્યાયદર્શન તથા પ્રાયશ્ચિત વિષયે યાજ્ઞવલ્ક્યનું દર્શન - મનોવૈજ્ઞાનિક વિશ્લેષણ, યાજ્ઞવલ્ક્યનું ધર્મશાસ્ત્ર ક્ષેત્રે સ્થાન, પ્રદાન, મિતાક્ષરાની વિશેષતા.

કૃતિ :- યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ - વ્યવહારાધ્યાય:, પ્રાયશ્ચિત અધ્યાય:

- Unit - I યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ - વ્યવહારાધ્યાય: - પ્રકરણ -સાક્ષીપ્રકરણ- મિતાક્ષરા સહિત
- Unit - II યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ - વ્યવહારાધ્યાય: - લેખ્યપ્રકરણ- મિતાક્ષરા સહિત
- Unit - III યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ - પ્રાયશ્ચિત અધ્યાય: - લેખ્યપ્રકરણ- મિતાક્ષરા સહિત
- Unit - IV યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ - પ્રાયશ્ચિત અધ્યાય: - દિવ્યપ્રકરણ- મૂળમાત્ર

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. યાજ્ઞવલ્ક્ય સ્મૃતિ (મિતાક્ષરા) - પ્રકાશ - ડૉ. ઉમેશચન્દ્ર પાંડે. - ચૌખમ્બા પ્રકાશન '67.
૨. History of Dharmashastra - P. V. Kane.
૩. Elevation of Ancient Indian Law - N. C. Sengupta.
૪. Corporate Life in Ancient India - R. G. Majumdar.
૫. Hindu Law and Customs - Joli.
૬. Hindu Law in its sources - Ganganath Jha.
૭. ધર્મશાસ્ત્ર કો વિજ્ઞાનેશ્વર કી દેન - રાધેશ્યામ શુક્લ, પ્રતિભા પ્રકાશન, દિલ્હી.

Mishra

પ્રશ્નપત્ર- X

ICT - 02
Credits - 04

Sem - 2
કુલ ગુણ 50

પુરાણ અને ઈતિહાસ

ઉદ્દેશ :- સંસ્કૃત પુરાણ સાહિત્યની વિશેષતાઓનો પરિચય કરાવવો. ઈતિહાસ તથા પુરાણની મૂળભૂત કૃતિઓનો પરિચય કરાવવો. ભારતીય સંસ્કૃતિ, લોકજીવન, સાહિત્ય પર તેનો પ્રભાવ દર્શાવવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

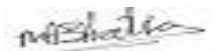
શ્રીમદ્ ભાગવત પુરાણની વિવિધ કથાઓનો વિકાસ, સાહિત્યિક વિશેષતા, સાંસ્કૃતિક - ઐતિહાસિક મૂલ્યાંકન, ભાગવત પુરાણનું મહાપુરાણ તરીકે મૂલ્યાંકન, આધુનિક સમયમાં પુરાણના અભ્યાસનું મહત્વ, ભાગવતનો ધર્મ, ચતુર્થ સ્કંધના વિષયો, પુરાણોનો સંસ્કૃત લલિત સાહિત્ય પર પ્રભાવ, મહાભારતની આવૃત્તિઓ, મહાભારતનું વિષયવસ્તુ, મહાભારતમાં ઈતિહાસ તત્ત્વ, મહાભારત ઈતિહાસ, પુરાણ કે નીતિશાસ્ત્ર કે ધર્મશાસ્ત્ર, મહાભારત વીરચરિત કાવ્ય તરીકે વિરાટ પર્વના વિષયો વગેરે.

કૃતિ :- શ્રીમદ્ભાગવતપુરાણ , મહાભારત - વિરાટપર્વ

- Unit - I શ્રીમદ્ભાગવતપુરાણ - ચતુર્થ સ્કંધ - અધ્યાય ૧ - ૧૦
Unit - II શ્રીમદ્ભાગવતપુરાણ - ચતુર્થ સ્કંધ - અધ્યાય ૧૧ - ૨૦
Unit - III મહાભારત - વિરાટપર્વ - ૧ - ૧૨ અધ્યાય(વૈરાટપર્વ)
Unit - IV મહાભારત - વિરાટપર્વ - ૧૩ - ૨૩ અધ્યાય(કીચકવધપર્વ)

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. મહર્ષિ વ્યાસ પ્રણીતં શ્રીમદ્ભાગવત મહાપુરાણ - પ્રથમ ખંડ - ગીતા પ્રેસ ગોરખપુર
૨. Bhagvat Puran, Critical edition - K. K. Sastri.
૩. મહાભારત વિરાટ પર્વ - સં. ડૉ. પં. શ્રી પાદ દામોદર સાતવલેકર, સ્વાધ્યાય મંડળ, પારડી.
૪. Studies in Mahabharat - S. P. Narang - Nag. publication, Delhi.
૫. Legends in the Mahabharat - S. A. Dange - Motilal Banaradas, Delhi.
૬. મહાભારત - એક સમાજશાસ્ત્રીય અનુશીલન - ડૉ. નૃત્યુલાલ ગુપ્ત - સાહિત્ય પ્રકાશન, દિલ્હી.
૭. Bhagvat Puran - J. L. Sastri.
૮. પૌરાણિક ધર્મ એવં સમાજ - એસ. એન. રોય, અલાહાબાદ.
૯. પુરાણ વિમર્શ - આ. બલદેવ ઉપાધ્યાય, ચૌખમ્બા, વારાણસી ।

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY, SURAT.
શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬ થી અમલમાં આવનાર એમ. એ. સંસ્કૃત સેમેસ્ટર - ૪ નો
અભ્યાસક્રમ.

Semester - 4

પેપર-૧૬

CCT -- 10
Credits - 04

Sem-4
કુલ ગુણ 50

સંસ્કૃત લલિત સાહિત્ય-સ્તોત્રકાવ્ય અને ખણ્ડકાવ્ય

ઉદ્દેશ :- સંસ્કૃત પદ્યકાવ્યોમાં સ્તોત્ર કાવ્યનું મૂળ, પ્રકાર, લક્ષણ આદિ જાણી
કૃતિનો અભ્યાસ કરવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

સ્તોત્રકાવ્ય તથા ખંડકાવ્યનો ઉદ્ભવ, વિકાસ, સ્વરૂપ, કૃતિના કર્તા-પુષ્પદંત,
શિવમહિમ્નસ્તોત્રમ્ નું કૃતિલક્ષી મૂલ્યાંકન, ખંડકાવ્યોમાં મેઘદૂતની વિશેષતા,
દૂતકાવ્યોની પરંપરા કવિગત, કૃતિગત વિશેષતાઓ વગેરે.

કૃતિ :- પુષ્પદંત કૃત શિવમહિમ્નસ્તોત્રમ્ કાલિદાસકૃત મેઘદૂતમ્

Unit - I સ્તોત્રકાવ્ય તથા ખંડકાવ્યનો ઉદ્ભવ, વિકાસ, સ્વરૂપ, દૂતકાવ્યોની
પરંપરા

Unit - II શિવમહિમ્નસ્તોત્રમ્

Unit - III મેઘદૂતમ્ - (પૂર્વમેઘ)

Unit - IV મેઘદૂતમ્ - (પૂર્વમેઘ)

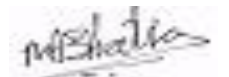
સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. સ્તોત્રકાવ્ય ઉદ્ભવ, વિકાસ અને સ્વરૂપ - ડૉ. મણિભાઈ પ્રજપતિ, દ્વારકા
- ૧૯૭૮

૨. Meghdoot - M. R. Kale, MLBD, Delhi.

૩. Introduction to the મેઘદૂત - Dr. G. V. Devasthali.

૪. Poetry and Poetical Rhetories in Indian Literature - RTH -
Grifitich, Delhi - 1985.

વૈદિક સાહિત્ય અને પત્રલેખન

ઉદ્દેશ :- ભારતીય સંસ્કૃતિના ભવ્ય ગ્રન્થો-વેદોનો પરિચય કરાવવો. આધુનિક વિજ્ઞાન સાથેનો તેનો ઘનિષ્ટ સંબંધ બતાવવો. સંસ્કૃતમાં પત્રલેખન કલા કેળવવી.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

ઋગ્વેદ મંડળ ૧૦ નો પરિચય, વિશેષતા, શૈલી, વિષયો, વિવિધ પ્રકારના સૂક્તો, દેવતાઓ, વિજ્ઞાન, સમાજ, આદિ અને સંસ્કૃતમાં પત્ર વ્યવહાર રજાચિટ્ટી (વિરામપ્રાર્થના), ખબર અંતર(આરોગ્યવાર્તા વિષયક), આમંત્રણપત્રક, પ્રોત્સાહવર્ધક, કૃતજ્ઞતા પ્રગટન, વર્ધાપન અભિનન્દન, ગૃહસંકેતજ્ઞાપનાર્થવિજ્ઞપ્તિ, પુસ્તકં પ્રેષણાય વિજ્ઞાપનં, આદિ

કૃતિ :- ઋગ્વેદ મંડલ - ૧૦ - નિયતસૂક્તા:

પત્રલેખનમ

Unit - I ઋગ્વેદ મંડલ-૧૦ (૧) ૧૦.૧૪ યમસૂક્ત (૨) ૧૦.૧૫ પિતૃગણ સૂક્ત (૩) ૧૦.૧૮ મૃત્યુદેવતા સૂક્ત (૬) ૧૦.૩૭ સૂયંદેવતા સૂક્ત

Unit - II (૧) ૧૦.૫૮ મન આવર્તન સૂક્ત (૨) ૧૦.૭૧ જ્ઞાન સૂક્ત (૩) ૧૦.૭૫ નદ્યઃ સૂક્ત (૪) ૧૦.૯૭ ઔષધયઃ સૂક્ત

Unit - III (૧) ૧૦.૧૦ પુસ્ત્રવા-ઊર્વશી સૂક્ત (૨) ૧૦.૧૧૯ આત્મા સૂક્ત (૩) ૧૦.૧૨૧ હિરણ્યગર્ભ સૂક્ત (૪) ૧૦.૧૨૫ વાગામ્ભૃણીય સૂક્ત

Unit - IV સંસ્કૃતમાં પત્રવ્યવહાર

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. Rgveda Samhita - H. H. Wilson & Sayan Bhasya, Ravi Prakash Anya,

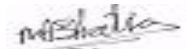
K. L. Joshi - સરસ્વતી, અમદાવાદ.

૨. ઋગ્વેદ સંહિતા - શ્રી રામ શર્મા આચાર્ય - સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ.

૩. ઋગ્વેદ ભાષ્ય - અનુ. શ્રી ધ્યાયમુનિ - દર્શનયોગ મહાવિદ્યાલય, રોજડ.

૪. Rgveda - H. D. Velankar, Vedik Samshodhana Mandal, Pune.

૫. ઋગ્વેદ સંહિતા - વિધિ ભાષા-ભાષ્ય - આ. વિષ્ણુદેવ પંડિત, વેદ પ્રકાશન સમિતિ, અમદાવાદ.

- ॡ. ःगुवेद संडलतल (डं. १०) - संडल. गूतड डटेव, डरुडेव डलघव, डलरुधुडुरकलशन.
ॢ. ःगुवेद संडलतल (डं. १०) - संडल. वसंत डुडे, सरसुवती डुरकलशन, अडुदलवलद.
ॣ. संसुकृतसुड अलदरुशु डुरललणल - ँष. कगनुनलथः - सुडरडुलरती डुरकलशन, डुगलूर.

Mishra

પાઠ - સમીક્ષા

ઉદ્દેશ :- પાઠ સંપાદન કરવાની કલા શીખવા જરૂરી બાબતોનો પરિચય મેળવવો. તથા વિવિધ વિષયોપર લખાયેલ સંસ્કૃત ભારતીય હસ્તપ્રતોનો પરિચય મેળવવો, મુદ્રણ દોષ સુધારવા જરૂરી ચિહ્નો જાણવા.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

પ્રાચીન ભારતની લેખન સામગ્રી, હસ્તપ્રતોના પ્રકારો, હસ્તપ્રતોની સૂચિ, હસ્તપ્રત સંપાદન માટેના નિયમો, હસ્તપ્રતોની ભૂલો, પાઠાંતર વગેરે અશુદ્ધિઓ, સંપાદિત આવૃત્તિઓ (રામાયણમહાભારત-શાકુંતલ, ઉ.ચ., પંચતંત્ર, વિષ્ણુ પુરાણ) હસ્તપ્રતમાં મુદ્રણદોષ હોય તેને નિવારવા માટે જરૂરી નિયમો, પ્રુફ રીડરે કઈ કાળજી લેવી, મુદ્રણદોષ સુધાર માટેની નિશાનીઓનો અભ્યાસ વગેરે.

કૃતિ :- ભારતીય પાઠ સમીક્ષા

Unit - I પાઠ્ય સમીક્ષાના મૂળ તત્ત્વો, પાઠોના પ્રકારો, પ્રાચીન ભારતીય લેખનસામગ્રી

Unit - II સમીક્ષાત્મક સંસ્કરણની સમસ્યા અને સંચારિત પાઠ્યગ્રંથમાં પ્રવેશતી અશુદ્ધિના કારણો - મુદ્રણ દોષો સુધાર પદ્ધતિ - પ્રુફ રીડિંગ (પ્રુફ રીડર = મુદ્રણ નિરીક્ષક) માટેના નિયમો, મુદ્રણ દોષ સુધારવા જરૂરી ચિહ્નો

Unit - III સંશોધન અને પાઠ્યસમીક્ષાના અધિનિયમો, પાઠ્ય સંપાદન અંગે વ્યવહારુ સૂચનો.

Unit - IV કેટલીક મહત્વપૂર્ણ હસ્તપ્રતો અને સમીક્ષાત્મક સંપાદન (રામાયણ, મહાભારત, શાકુંતલ, ઉત્તરરામચરિત, પંચતંત્ર, વિષ્ણુપુરાણ)

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. Indian Textual Criticism - S. M. Katre.
૨. સંસ્કૃત પાંડુલિપિઓ અને સમીક્ષિત પાઠ સંપાદન વિજ્ઞાન - ડૉ. વસંત ભટ્ટ, સરસ્વતીપ્રકાશન, અમદાવાદ.
૩. ભારતીય પાઠ મીમાંસા - કે. એચ. ત્રિવેદી.
૪. પ્રુફ રીડિંગ - ગુજરાત વિશ્વાકોષની પરિચય પુસ્તીકા.
૫. પ્રુફ રીડિંગ - પ્રવીણ પ્રકાશન, રાજકોટ

Mishra

અલંકાર શાસ્ત્ર તથા પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- નાટ્યશાસ્ત્ર તથા અલંકારશાસ્ત્રના મૂળભૂત તત્ત્વોમાં સર્વશ્રેષ્ઠ તત્ત્વ તરીકે રસ અને તેના સંપ્રદાયનો પરિચય કરાવી શાશ્વત તત્ત્વ રસ સહિતના દરેક તત્ત્વોથી સાહિત્યનું રસદર્શન કરાવવું. સાથે પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્રનો અભ્યાસ કરવો.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

ભરતનું રસસૂત્ર, રસસિદ્ધાંતના વિવિધ વિચારકો - લોલ્લટ, શંકુક, ભટ્ટ નાયક, અભિનવગુપ્ત, ભરતનો રસવિચાર, રસ નિષ્પત્તિમાં - પ્રતીતિમાં આવતા વિઘ્નો, ભરતનું પ્રદાન, નાટ્યશાસ્ત્રના વિકાસમાં અન્ય નાટ્યશાસ્ત્રીય ગ્રંથોનું પ્રદાન, પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્રના વિકાસમાં અન્ય વિચારકોનો ફાળો, તેમના સિદ્ધાંતો, વાદો વગેરે તથા પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્ર અને ભારતીય કાવ્યશાસ્ત્રનો તુલનાત્મક અભ્યાસ.

કૃતિ :- ભરતાચાર્યવિરચિત -નાટ્યશાસ્ત્ર -(અધ્યાય - ૬)(અભિનવની ટીકા સહિત) , પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્ર

Unit - I નાટ્યશાસ્ત્ર - (અધ્યાય - ૬) - રસપ્રતીતિવિઘ્નપયંતમ્

Unit - II નાટ્યશાસ્ત્ર - (અધ્યાય - ૬) - રસપ્રતીતિવિઘ્નપયંતમ્

Unit - III પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્રના સીમાસ્તંભરૂપ વિદ્વાનો

(૧) એરિસ્ટોટલ - અનુકરણ સિદ્ધાંત (૨) ડ્રાઈડન - કાવ્યસિદ્ધાંત

(૩) લોન્ઝાઈનસ - ઉદાત્તની અવધારણા

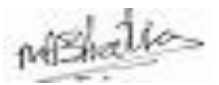
Unit - IV પાશ્ચાત્ય કાવ્યશાસ્ત્રના સીમાસ્તંભરૂપ વિદ્વાનો (૪) કોલરિઝ -

કલ્પના સિદ્ધાંત અને લલિતકલ્પના

(૫) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ - આલોચનાનું સ્વરૂપ અને કાર્ય

(૬) ટી. એસ. ઈલિયટ - પરંપરાની પરિકલ્પના અને વૈયક્તિક

પ્રજ્ઞા

संदर्भ ग्रन्थो :-

१. नाट्यशास्त्र - तपस्वी नांदी, सरस्वती प्रकाशन, अमदावाद.
२. Natyashastra of Bharatmani - N. P. Umni '98.
३. नाट्यशास्त्र - बाबुलाल शुक्ल, शास्त्री, यौधम्या, वाराणसी.
४. History of Sanskrit Poetics - P. V. Kane.
५. Western & Indian Poetics - A comparative Study - S. Dhygude, Pune.
६. पाश्चात्य काव्यशास्त्र की परंपरा - डॉ. नगेन्द्र.
७. रस सिद्धांत - डॉ. नगेन्द्र, १९६६.
८. पाश्चात्य काव्य शास्त्र - डॉ. लगीरथ मिश्र
९. अभिनवनो रसवियार - नगीनदास पारेष.
१०. भारतीय नाट्यशास्त्रनी वियार परंपराओ - डॉ. तपस्वी नांदी, युनिवर्सिटी ग्रंथनिर्माणि बोर्ड, अमदावाद.

Mishra

વેદાન્ત શાસ્ત્ર

ઉદ્દેશ :- ભારતીય તત્ત્વજ્ઞાનની શાખાઓમાં વલ્લભાચાર્યના સિદ્ધાંતાનો પરિચય કરાવી ભારતની વિશાળ દાર્શનિક પરંપરાથી માહિતગાર કરવા.

અભ્યાસક્રમના મુદ્દાઓ :-

વલ્લભાચાર્યનું જીવન ચરિત્ર, કૃતિઓ, અણુભાષ્ય સંજ્ઞા, અણુભાષ્યનું કર્તૃત્વ, વલ્લભાચાર્યનું તત્ત્વજ્ઞાન, વલ્લભાચાર્યની શૈલી તથા અર્થઘટન પદ્ધતિ તથા કૃતિગત વિષયો.

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

કૃતિ :- બ્રહ્મસૂત્ર - અણુભાષ્ય

Unit - I બ્રહ્મસૂત્ર અણુભાષ્ય - ગદ્યખંડ - તથા ત્રિસૂત્ર - જિજ્ઞાસા - ૧-૧-૧, જન્માદ્ય - ૧-૧-૨, સમન્વયા - ૧-૧-૩.

Unit - II બ્રહ્મસૂત્ર અણુભાષ્ય - ગદ્યખંડ-૨.૩- ૨-૩-૧૨, ૨-૩-૧૩, ૨-૩-૧૬, ૨-૩-૧૮, ૨-૩-૧૯, ૨-૩-૨૩, ૨-૩-૨૯, ૨-૩-૩૩, ૨-૩-૩૬, ૨-૩-૪૦, ૨-૩-૪૨, ૨-૩-૪૩, ૨-૩-૪૮, ૨-૩-૫૦.

Unit -III બ્રહ્મસૂત્ર અણુભાષ્ય - ગદ્યખંડ-૩.૨ - ૩-૨-૧, ૩-૨-૩, ૩-૨-૫, ૩-૨-૯, ૩-૨-૧૦, ૩-૨-૧૧, ૩-૨-૧૫, ૩-૨-૨૧, ૩-૨-૨૭, ૩-૨-૩૧, ૩-૨-૪૦, ૩-૨-૪૧.

Unit - IV વલ્લભાચાર્યજીવન તથા અદ્વૈત વેદાન્ત, શુદ્ધાદ્વૈત તથા વિશિષ્ટાદ્વૈતનું દાર્શનિક વિશ્લેષણ

સંદર્ભ ગ્રન્થો :-

૧. અણુભાષ્ય - શ્રીમદ્ બ્રહ્મસૂત્રાણુભાષ્ય - જેઠાલાલ ગો. શાહ, ભાવનગર - ૧૯૨૮.
૨. શ્રી વલ્લભાચાર્ય વિરચિત અણુભાષ્ય - ભાગ ૧ થી ૪, સંપા.-ગોવિંદલાલ હરગોવિંદ ભટ્ટ - શ્રી શુદ્ધાદ્વૈત સંસદ, અમદાવાદ - ૬.
૩. શુદ્ધાદ્વૈત સિદ્ધાંત પ્રદીપ - પ્રો. મગનલાલ શાસ્ત્રી, બરોડા.
૪. Religion and Philosophy of Vallabhacharya - J. G. Shah.
૫. History of Indian Philosophy - Dasupta.
૬. Vedant - V. S. Bhate.

Mishra

पेपर-१८(C)
धर्मशास्त्र

ECT - 04-03
Credits -- 04

Sem-4
कुल गुण 50

उद्देश :- विद्यार्थीने भारतनी प्राचीन सामाजिक संस्थाओ, राजनैतिक बाबतो तथा आर्थिक परिस्थितिनो ज्याल आपवो. तथा आधुनिक न्याय व्यवस्थाना उद्गमनो परियय कराववो. धर्मशास्त्रनो अभ्यास आधुनिक समये पण आवश्यक छे ते बताववुं. स्मृति साहित्यनो परियय आपवो.

कृति :- याज्ञवल्क्यस्मृति - व्यवहाराध्यायः - दायप्रकरण मिताक्षरसहित
अर्थसंग्रह-लोगाक्षिभाष्कर(विधिपर्यन्तम्)

Unit - I याज्ञवल्क्यस्मृति - व्यवहाराध्यायः - दायप्रकरण मिताक्षरसहित

Unit - II याज्ञवल्क्यस्मृति - व्यवहाराध्यायः - दायप्रकरण मिताक्षरसहित

Unit - III लोगाक्षिभाष्कर -अर्थसंग्रह -विधिपर्यन्तम्

Unit - IV लोगाक्षिभाष्कर -अर्थसंग्रह -विधिपर्यन्तम्

संदर्भ ग्रन्थो :-

१. याज्ञवल्क्य स्मृति (मिताक्षरा) - प्रकाश - डॉ. उमेशचन्द्र पांडे. - यौभम्बा प्रकाशन '67.
२. History of Dharmashastra - P. V. Kane.
३. Evelution of Ancient Indian Law - N. C. Sengupa.
४. Corporate Life in Ancient India - R. G. Majamudar.
५. Hindu Law and Customs - Joli.
६. Hindu Law in its sources - Ganganath Jha.
७. धर्मशास्त्र को विज्ञानेश्वर की देन - राधेश्याम शुक्ल, प्रतिभा प्रकाशन, दिल्ली.

Mishra

पेपर-२०

आधुनिक संस्कृत लघुकथा तथा व्यवहारिक संस्कृत

ICT/MCT -- 04

Credits -- 04

Sem-4

कुल गुण 50

उद्देश :- आधुनिक समयमां संस्कृतमां विविध स्वरूपोमां भेडाश थयुं छे तेनो परियय करावी संस्कृतने व्यवहारमां प्रयोजवा जरूरी कौशल्य केणववुं तथा संस्कृतमां स्वयं लभी शकाय ते माटे प्रेरवुं.

अभ्यासकमना मुद्दाओ :-

आधुनिक संस्कृत रचनाओ - स्वरूपगत विशेषताओ, विषयो, रज्जुआत, शैली, लेखको,

कृतिओ, अभ्यासकमनी कृतिओनी विशेषताओ, संस्कृत व्याकरणो व्यवहारमां अने साहित्यमांउपयोग करवा वाक्य संरचना समजवी, वाग्व्यवहार, पाठयेतर संस्कृतना अनुवाद.

कृति :- आधुनिक लघुकथा संग्रह

Unit - I लघुकथा - स्वरूप, विकास, आधुनिक संस्कृत लेखक परिचय

Unit - II नियत लघुकथा

Unit - III नियत लघुकथा

Unit - IV पाठान्तर (Unseen) - संस्कृतमांथी गुजरातीमां अनुवाद,
गुजरातीमांथी संस्कृतमां अनुवाद

संदर्भ ग्रन्थो :-

१. २० वीं शताब्दी का संस्कृत लघुकथा साहित्य - स्वचि कुलश्रेष्ठ, राष्ट्रीय संस्कृतसंस्थान, दिल्ली.
२. अर्वाचीन संस्कृत साहित्य दशा एवं दिशा - मंजूलता शर्मा, परिमल पब्लिकेशन, दिल्ली
३. Modern Sanskrit Literature Tradition and Enovation - S. B. Raghunathacharya, Sanskrit Akadami, Delhi.
४. संस्कृत लघुकथा संग्रह - जयवंत मिश्र, स. साहित्य अकादमी, दिल्ली.
५. अभिनवकाव्यालंकारसूत्र - राधावल्लभत्रिपाठी, सं. संस्थान दिल्ली.

- ॡ. आधुनलक कलल कल संसुकृत गदु सलहलतु - कललनलथ शलसुतुरी, रलषुतुरीय सं. संसुथलन,दललुही.
७. वुवुहलरलक संसुकृत - ःषुदुव डलधव, डलरुधुडुरकलशन, अडदलवलद.
- ॢ. संसुकृत वुवलकरण डथदुडुडु - डुरल. शतुीन डंडुडुडु, गशुनन डडुललशरुस, सुरत.

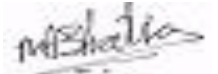
Mishra

**M.A. SANSKRIT PROGRAMME 2015-16 to
(CHOISE BASED CREDIT BASED SYSTEM)
SEMESTER - 1**

No.	Course Code	Title of Paper	Credits
1	CCT - 01	संस्कृत ललित साहित्य – महाकाव्य	04
2	CCT - 02	वैदिक साहित्य	04
3	CCT - 03	भारतीय दर्शन परिचय तथा पाश्चात्य तात्त्विक दर्शन	04
4	ECT - 01.1	अलंकार शास्त्र	04
	ECT - 01.2	वेदान्त शास्त्र	04
	ECT - 01.3	धर्मशास्त्र	04
5	ICT - 01	पुराण एवं इतिहास	04
6	SOC - 01	कृति-वैदिक साहित्य अने संस्कृति- गौतम पटेल	02
Total			22

**M.A. SANSKRIT PROGRAMME
(CHOISE BASED CREDIT BASED SYSTEM)
SEMESTER - 2**

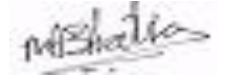
No.	Course Code	Title of Paper	Credits
1	CCT - 04	संस्कृत ललित साहित्य – नाट्यसाहित्य	04
2	CCT - 05	वैदिकसाहित्य – निबंध	04
3	CCT - 06	स्मृतिसाहित्य अने निबंध	04
4	ECT - 02.1	अलंकारशास्त्र	04
	ECT - 02.2	वेदान्तशास्त्र	04
	ECT - 02.3	धर्मशास्त्र	04
5	ICT - 02	पुराण एवं इतिहास	04
6	SOC - 02	कृति- पुराण-विमर्श- आचार्य जलदेव उपाध्याय	02
Total			22

M.A. SANSKRIT PROGRAMME
(CHOISE BASED CREDIT BASED SYSTEM)

SEMESTER - 3

No.	Course Code	Title of Paper	Credits
1	CCT - 07	संस्कृत ललित साहित्य – गद्यकाव्य	04
2	CCT - 08	वेदांग साहित्य – निरुक्त	04
3	CCT - 09	अभिलेखविद्या – शैललेख	04
4	ECT - 03.1	अलंकार शास्त्र	04
	ECT - 03.2	वेदान्त शास्त्र	04
	ECT - 03.3	धर्मशास्त्र	04
5	ICT - 03	इतिहास एवं अर्थशास्त्र	04
6	SOC -03	प्रशिष्ट संस्कृत साहित्यनो षतिहास - अमृत उपाध्याय	
02			
Total			22

M.A. SANSKRIT PROGRAMME
(CHOISE BASED CREDIT BASED SYSTEM)
SEMESTER - 4

No.	Course Code	Title of Paper	Credits
1	CCT - 10	संस्कृत ललित साहित्य – स्तोत्रकाव्य तथा खण्डकाव्य	04
2	CCT - 11	वैदिक साहित्य – पत्रलेखन	04
3	CCT - 12	पाठ समीक्षा	04
4	ECT - 04.1	अलंकारशास्त्र तथा पाश्चात्यकाव्यशास्त्र	04
	ECT - 04.2	वदान्तशास्त्र	04
	ECT - 04.3	धर्मशास्त्र	04
5	ICT - 04	आधुनिक संस्कृत लघुकथा तथा व्यवहारिक संस्कृत	04
6	SOC - 04	अर्वाचीन संस्कृत साहित्यनो इतिहास - राधावल्लभ त्रिपाठी	02
Total			22

Mishra